

המשנה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 107

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת חג הסוכות - תשפ"ד

עניין של חינוך ושמחת בחגך!

חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים... ושמחת
בחגך... והיית אף שמח" (דברים טז, יג-טו)

הן אמת שמצווה עלינו להיות בשמחה בכל חג וחג, אולם בחג הסוכות מצווה עלינו לשמוח שמחה יתירה, ואמרו בגמרא (סוכה נא.): מי שלא ראה שמחת בית השואבה בבית המקדש בחג הסוכות – לא ראה שמחה מימיו! אך הבה ונתבונן, מדוע דווקא בחג הסוכות מצווה עלינו לשמוח מאוד, ואף בבית המקדש הייתה שמחה מיוחדת בחג הסוכות, והלא בחג הסוכות אנו יוצאים מבתינו, עוזבים את חיי הנוחות והפאר שבבית, ויושבים בסוכה ובדירת עראי מחוץ לבית בתנאים לא תנאים, ואם כן על מה השמחה? על שאלה זו השיב ה'זוהר' הקדוש (אמור קג.): "יבעי בר נש למחדי פכל יומא ויומא, פאפין נהירין, פאושפיזין אלין דשריין עמיה". וביאור דברי קודשו: צריך האדם לשמוח בכל יום ויום מימי חג הסוכות, שיהיו פניו מאירים משמחה על כך שהאושפיזין הקדושים נמצאים עימנו בסוכה, הלא הם: אברהם, יצחק ויעקב, משה רבינו ואהרון הכהן, יוסף הצדיק ודוד המלך. ולכן למרות שאנחנו יושבים בחג הסוכות בדירות עראי ברחובה של עיר, בכל זאת עלינו לשמוח שהאבות הקדושים טורחים ובאים להיות עימנו, וכך אנו זוכים לינוק מקדושתם. בספר אוצרות התורה (סוכות, עמ' ס"ה) מסופר שבאחד מימי חג הסוכות היה הגאון מווילנא שמח ביותר, ושאל אותו אביו מדוע הוא שמח כל כך, והשיב לו שיעקב אבינו היה אצלו היום בסוכה, וזכה אפילו לקבל ממנו נשיקה. ועל זכות זו עלינו לשמוח בחג הסוכות עד מאוד, שמחה אמיתית - שמחה של מצווה! ("משכן שילה)

בברכת שבת שלום ומועדים לשמחה
מערכת שיעורי לב ארי

פנינים משלחן מלכים

סח הגאון רבי ברוך רוזנבלום שליט"א: הנה התורה ציוותה אותנו ליטול בחג הסוכות ארבעה מינים, והמדרש (ויקרא רבה ל) אומר כי ארבעת המינים הם כנגד ארבעה מאיברי האדם: האתרוג כנגד הלב, הלולב כנגד חוט השדרה, הערבה כנגד השפתיים וההדסים כנגד העיניים והנה צריך באור שהרי בלקיחת ההדס, נצטוונו לקחת שלושה הדסים, כפי שדרשו חז"ל מהפסוק: "וענף יץ עבת". ואם ההדס הוא כנגד העיניים, הרי לא מצינו שיש לאדם שלוש עיניים... הנה שלמה המלך אומר בקהלת (ב, יד): "החכם עיניו פראשו". והיכן נמצאות עיני הכסיל? האם עיני הכסיל אינן נמצאות בראש? ברם, שלמה המלך אינו אומר: "החכם עיניו בפניו", אלא "בראשו", לאמור כי מלבד העיניים הגשמיות הנמצאות בפניו של האדם, יש לחכם עין נוספת הנמצאת בראש. מי הוא החכם? זה הרואה את הנולד. מלבד העיניים הגשמיות, המשותפות לכל הברואים ובכללם גם אומות העולם, לאותו חכם ישנה עין נוספת הנמצאת בראש ויודעת שהעולם הזה הוא בר חלוף. הרואה את הנולד הוא היודע שהעולם הזה עתיד להיגמר. לכן התורה מצווה לקחת שלושה הדסים עם שלושה עלים בכל קנה, כנגד עיניו של החכם. ללמדנו, כי מלבד העיניים הרגילות של כל בני תמותה ישנה עין נוספת, היודעת כיצד להתבונן על העולם. **המגיד הידוע רבי יעקב גלינסקי זצ"ל אמר דבר נפלא** על דברי הגמרא במסכת חולין (נח.): הגמרא שם מדברת על זבוב ששמו "בקא", ואומרת שהוא אינו חי יותר מעשרים וארבע שעות. במשך שבע שנים היה "סכסוך" בין הבקא לבין בת זוגו, ה"בקתא". הבקתא כעסה על בעלה ולא דיברה איתו, משום שראתה אחד מבני העיר מחוזה שהתרחץ במים, וכאשר עלה מן המים בעלה הבקא מצץ את דמו מבלי להודיע לאשתו על האוכל המשובח שהוא אוכל. רש"י שם מפרש כי בני מחוזה היו מעונגים ושמנים, ולכן הדם שלהם היה מובחר ביותר. כאמור, הנקבה של הבקא זעמה על בעלה שלא שיתף אותה בסעודת המלכים הזאת, ובמשך שבע שנים לא דיברה איתו. אם כן, שואלת הגמרא, כיצד זה נאמר כי הבקא חי רק עשרים וארבע שעות? מתרצת הגמרא: "בשני דידהו". היינו יחסית לזמן חייהם, זה היה נחשב כשבע שנים... ע"כ. לכאורה דבר פלא הוא, וכי מה ביקשה הגמרא ללמדנו במעשה זה? האם רצונה ללמדנו על חייהם הטובים או הרעים של הזבובים? אומר רבי יעקב זצ"ל: יסוד נפלא מלמדת אותנו הגמרא. הרי אם היו מבקשים מאיתנו להתייחס לאותו "סכסוך" בין הזבוב לבת הזוג שלו, היינו מלגלים עליהם ואומרים: "אתם חיים רק עשרים וארבע שעות, וכי אין לכם מה לעשות בזמן הקצר הזה שאתם חיים יחדיו אלא להיות מסוכסכים במשך יותר משעתיים? הרי בעוד שעות ספורות כבר לא תהיו כאן בעולם. אם כן נצלו כל רגע בחיים ואל תתעסקו בהבלים". אבל לא על הזבובים עלינו לחזק, כי אם על עצמנו. גם אנחנו חיים כאן בעולם זמן קצר ביותר. ימי שנותינו בהם שבעים שנה, ואם בגבורות שמונים שנה, ויחסית לחיי נצח זה לא יותר מאותן כ"ד שעות חייהם של הזבובים. ובמה אנחנו עוסקים בתקופה הקצרה הזאת? האם אין אנו מבזבזים אותה על הבלים, על סכסוכים קטנוניים בין איש לרעהו, על ענייני הבל, ריק ורעות רוח? עלינו לנצל כל רגע של חיים ולהשתמש ב"עין השלישית" שלנו, זו העין הנמצאת בראש, ולראות בה את היולא, ויש לחטוף ולאכול עוד ועוד מצוות, עוד ועוד מעשים טובים, כדי להכין לנו מקום משובח וראוי בעולם האמיתי, העולם הבא.

(דורש טוב- נלקט בקיצור מתוך דרשת רבי ברוך רוזנבלום שליט"א)

מעשה שהיה...

אמונה ובטחון! \ ספורים על רבנו יצחק זאב סולבצ'יק זצ"ל

הילולא דצדיקייא

הילולת רבנו
רבי יצחק זאב
סולבצ'יק
זצ"ל זיע"א.

'הגרי"ז מבריסק'

הרב יצחק זאב הלוי סולבצ'יק זצ"ל הידוע בשם הגרי"ז והרב מבריסק זצ"ל: נולד בוולוז'ין בשנת ה'תרמ"ז לאביו הגאון רבי חיים בריסק (ר"י וולאז'ין) כבר בגיל צעיר נודע כעילוי. בגיל שש-עשרה כבר ידע בעל-פה ש"ס עם רש"י. גאון אדיר. בעל סברה ישרה. מונה לרבה של בריסק לאחר פטירת אביו, בשנת ה'תרע"ח הצליח להימלט מאירופה ובשנת ה'תש"א עלה לירושלים וייסד בה את ישיבת בריסק החדשה. אשתו ושלושה מילדיו נרצחו בשואה, לאחר שלא הצליחו להימלט מגטו בריסק. מנהיג הציבור החרדי-ליטאי. החמיר בשמירת המצוות. בשנותיו האחרונות סבל ממחלת ריאות קשה ושהה לשם כך פעמים רבות בשווייץ, עקב האוויר הצח שיש שם. רבנו נלב"ע ב-ט' תשרי ה'תש"כ ומקום ציונו בירושלים. בניו הרבנים הגאונים: ר' יוסף דב, ר' רפאל, ר' מאיר, ר' חיים, ר' יושע בער, ר' משולם דוד זיע"א. חתניו: הרבנים הגאונים: ר' יחיאל מיכל פיינשטיין ור' יעקב שיף זיע"א. מספריו: חידושי הגרי"ז- על הרמב"ם, על מסכתות שבסדר קודשים, על התורה, על יומא, סוכה וקידוש החודש. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

במלחמת השחרור שהה מרן רבנו יצחק זאב סולבצ'יק זצ"ל בירושלים שהיתה אז במצור ונתונה תחת הפגזות מרבות. למרות זאת המשיך הרב ללמד בחדרו בקומה העליונה שבבנין ולא רצה לרדת למקלט. כשגברו ההפצצות, עלה בנו, כדי לשכנעו שירד למקלט. והרב אכן נענה לבקשת בנו. כשהלה הפוגה בהפצצות, עלו בני הבית לביתם ומצאו שבקיר חדרו של הרב פגע פגע ונחת ממש סמוך למטתו. אדם 'פשוט' בודאי היה אומר: "ראו איזה נס! אלמלא היה הרב יורד למקלט בודאי היה נפגע". אלא שהרב מבריסק שהיה בעל אמונה ובטחון חזקים בבוראו, פנה בגערה לבנו ואמר: "אתה מזיק! אילו הייתי נשאר כאן לא היה הקיר מתקלקל!" ולמה? מפיון שאם היה נגזר עליו להפגע, בודאי שהפגז היה "משיג" אותו גם במקלט ואם היה נותר בחדרו, הרי שהקיר לא היה מתקלקל.... (מפי ר' שלום שבדרון זצוק"ל).

ספר הגה"צ רבי זאב אייזלמן זצ"ל: בתקופת ההפגזות הקשות על הישוב היהודי בירושלים, בשנת ה'תש"ח, בעת שהושגה הפוגה בין הצדדים הלוחמים, יצא הגרי"ז מביתו לטייל מעט ולשאף אויר צח. הוא פגש באחיו של רבי זאב ושאל אותו על המצב. השיב הלה, כי יום האתמול היה יום קשה במיוחד שכן ההפגזות היו תכופות מתמיד. השיב לו הגרי"ז: "אכן, אתמול באמת היה מצב נורא, אבל בגלל זה ידעו והבינו כלם, שצריכים להעתיר בתפלה ובתחנונים להשי"ת. אבל היום, כאשר ישנה רגיעה בהפגזות, כבר מסיחים דעת ועוברים לסדר היום השגרתי. והאמת היא שעקב כך זקוקים דוקא היום לרחמים מרבים". הוסיף הרב להבהיר את דבריו: "אנשים רגילים שכאשר ישנה מעט הרוחה לאחר צרות קשות, ששים ושמחים. ואולם, אי אפשר לשמוח עד שהישועה שלמה. וראיה לכך מפרדכי היהודי, שאף שכבר ראה מעט הרוחה בכך שאסתר נלקחה להיות מלכה, והוא היה גם זה, שגלה על שומרי המלך שרצו לשלוח יד במלך אחשורוש, וכבר הרפיב המן בפקדת המלך את מרדכי על הסוס. עם כל זה לא היה שש ושמח ולא שקט על שמרו, אלא, כפי שכתוב במגילת אסתר: 'וישב מרדכי אל שער המלך ופרש רש"י 'לשקו ולתעניתו'. זאת למרות שכבר התחילה להתנוצץ הישועה. משום שכל זמן שעדין אין הישועה בשלמותה, צריכים לעורר רחמים מרבים כמו לפני כן. ואכן, ישב הגרי"ז כל זמן ההפוגה ואמר תהלים, ועורר את מקרביו שעתה הוא הזמן לומר תהלים ולעורר רחמי שמים. באומרו שלעתיד לבוא, כאשר יראו מה יכלו לפעל באמירת תהלים, ימרוט כל אחד את שערות ראשו! למה לא אמר יותר תהלים! (שאל אביד ויגד) (מתוך העלון פניני הצדיקים).